

**ҚР БҒМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҚР МӘДЕНИЕТ МИНИСТРЛІГІ
ҚАЗАҚСТАН ӘЛЕУМЕТТАНУШЫЛАР ҚАУЫМДАСТЫҒЫ**

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РК
МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ РК
АССОЦИАЦИЯ СОЦИОЛОГОВ КАЗАХСТАНА**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF THE RK
MINISTRY OF CULTURE OF THE RK
ASSOCIATION OF SOCIOLOGISTS OF KAZAKHSTAN**

**II ФОРУМ
МОЛОДЫХ СОЦИОЛОГОВ КАЗАХСТАНА**

(в рамках V Конгресса социологов Казахстана
«Стратегия «Казахстан-2050: социальное
развитие общества» и V Конгресса социологов
тюркоязычных стран «Национальные стратегии
развития тюркоязычных стран»)

**Алматы
2014**

УДК 316.3 (063)

ББК 60.5

М 34

Главный редактор:

Президент Ассоциации социологов Казахстана,
доктор социологических наук, профессор *М.М. Тажин*

Редакционная коллегия:

член-корреспондент НАН РК, доктор социологических наук,
профессор *З.К. Шаукенова* (отв. редактор),
доктор социологических наук, профессор *С.Т. Сейдуманов*,
доктор социологических наук, профессор *Г.С. Абдирайымова*,
доктор социологических наук, профессор *Ш.Е. Джаманбалаева*,
доктор социологических наук, профессор *Г.О. Абдикерова*,
доктор социологических наук, профессор *Н.У. Шеденова*,
кандидат социологических наук *С.А. Амитов*,
кандидат социологических наук *Ю.В. Кучинская*,
докторант PhD *Н.Ж. Биекенова*,
докторант PhD *А.А. Кокушева*

М 34 **Материалы II Форума молодых социологов Казахстана** (в рамках V Конгресса социологов Казахстана «Стратегия «Казахстан-2050: социальное развитие общества» и V Конгресса социологов тюркоязычных стран «Национальные стратегии развития тюркоязычных стран»). – Алматы, 2014. – 600 с.

ISBN – 978-601-304-008-0

Данный сборник включает в себя научные статьи молодых казахстанских социологов, подготовленные в рамках тематики V Конгресса социологов Казахстана и V Конгресса социологов тюркоязычных стран.

Материалы адресуются органам государственного управления, а также научным сотрудникам, преподавателям, магистрантам и докторантам PhD, специализирующимся в области социологии и социально-гуманитарных наук.

УДК 316.3 (063)

ББК 60.5

ISBN – 978-601-304-008-0

© Институт философии, политологии
и религиоведения КН МОН РК

© Ассоциация социологов Казахстана, 2014

© Тажин М.М., 2014

Турманова Ж.Е. Жастардың белсенділік құндылығын арттырудағы өзін-өзі тәрбиелеудің реттегіштік рөлі.....	311
Умирзаков М.Е. Дәстүр әлеуметтану пәні ретінде.....	318
Шнарбекова М.К. Өмір сапасы әлеуметтік дамудың көрсеткіші ретінде.....	326
Шнарбекова М.К., Алтынбеков А.Б. Әлеуметтік көңіл-күй категориясы: теориялық талдау.....	335
Әди Б. Ұлт зияларының бейнелеу өнері және жастар.....	346
Юсупов Қ.Е. Индустриалды-инновациялық даму стратегиясы инновациялық дамудың негізі ретінде.....	354
Кокушева Ә.А. Қазіргі Қазақстан жастарының саяси бағдарлары.....	361
Алтысбаева М.Б. Роль нравственно-духовного образования в системе ценностей современной молодежи.....	369
Аппельганц Е. Некоторые аспекты функционирования католических общин Казахстана.....	375
Ашкенова Г.Т. Особенности религиозной идентичности молодых мусульман (по результатам социологического исследования).....	384
Базаркулова Ж.А. Влияние экстремизма на молодёжную среду.....	391
Баймуханова А.М., Алтысбаева М.Б. Субъективное благополучие как фактор успешной адаптации молодых специалистов к профессиональной деятельности.....	399
Байсалбаева Б.А. Проблемы академической осведомленности в процессе выбора профессии молодежью в современном обществе.....	406
Бейсенбаев А.К. Социодиагностика взаимодействия казахской и русской культур в Павлодарской области.....	416
Бейсенова А.А. Формирование религиозной идентичности в современном обществе.....	425

ӨМІР САПАСЫ ӘЛЕУМЕТТІК ДАМУДЫҢ КӨРСЕТКІШІ РЕТІНДЕ

*М.К. Шнарбекова,
ал-Фараби атындағы ҚазҰУ,
«Әлеуметтану және әлеуметтік жұмыс»
кафедрасының оқытушысы*

Еліміздің «Қазақстан-2050» стратегиясы – барлық саланы қамтитын және үздіксіз өсуді қамтамасыз ететін, халықтың өмір шарттарын жақсартуға және осы салада туындайтын мәселелерді шешуге мүмкіндік беретін жаңғыру жолы. Стратегия – күннен күнге, жылдан жылға елімізді, қазақстандықтардың өмірін жарқын ете түсетін нақты практикалық істер бағдарламасы. Ұлттық маңызды құжат еліміздің басты мақсаттарының бірі болып табылатын азаматтардың өмір сапасы мен деңгейін жақсартуға, әлеуметтік тұрақтылық пен қорғалуды нығайтуға бағытталған [1].

Қазіргі кезде өмір сапасы идеясы – әлеуметтік саясат контексінде ең өзекті мәселелердің бірі болып табылады, себебі қоғам мүшелерінің барлығына социум өміріне қатысуға тең мүмкіншіліктер мен шарттар жасау – барлық дамушы елдерге тән алдыңғы қатарлы міндеттердің бірі болып табылады. Экономикалық дағдарыс шарттарында өмір сапасын жоғарылату мәселелері стратегиялық мән мен өзектілікке ие, сонымен қатар, мемлекеттік және муниципалдық басқарудың стратегиялық мақсатына айналды.

Өмір сапасы категориясының қалыптасуы, өмір деңгейінің көрсеткіштері халықтың өмір шарттарын бағалауға жеткіліксіз болғандықтан, экономикалық жоғарылау мен әлеуметтік даму, ғылыми техникалық даму мен экономиканы, әл-ауқаттың материалдық және материалдық емес көрсеткіштерін сипаттайтын бір ортақ категорияға қажеттілік туындайды. Басқаша айтқанда, қоғам дамуын тек сандық, экономикалық көрсеткіштер арқылы бағалау емес, сонымен бірге, әлеуметтік индикаторлар негізінде бағалау қажеттілігі туындайды. Осындай индикаторларды қамтитын күрделі әлеуметтанулық категория «өмір

сапасы» болып табылады. Аталмыш категория өмір шарттары, тұрмыстық жағдайларды, дүниетанымдық көзқарастарды, қоршаған орта, мінез-құлық, жеке адамның еңбек іс-әрекет, әлеуметтік таптар, әлеуметтік топтар мәселесін қамтиды.

Өмір сапасының алғашқы тұжырымдамалары негізінен американдық және батыс германдық әлеуметтануда қалыптасады. Өмір сапасын социологиялық талдауда ерекше мән адамдардың әлеуметтік сезімдеріне, олардың қоғамдағы жағдайына деген көзқарастары, халықтың әлеуметтік өзгерістерге реакцияларына аударылады.

Американдық зерттеуші О. Тоффлер өсы категорияны өмір стандарттарының логикалық және тарихи нәтижесі ретінде, яғни, «тұтынушының негізгі материалдық қажеттіліктерінің» қанағаттану деңгейінен «тұлғаның өзге сұлулық, мәртебе, индивидуализация мен сезімдік қатынастарды» қанағаттану деңгейіне өту кезеңі ретінде қарастырады. Негізінен, оның өмір сапасы категориясына көзқарасы адам мен қоршаған орта арасындағы теңдікке негізделген. О. Тоффлер теориясының негізгі ерекшелігі – өмір сапасы категориясының мазмұнын айқындауда психологиялық критерийлерді қарастыруы. Ол өмір сапасын жақсы көңіл-күймен, эстетикалық қажеттіліктердің қанағаттануымен шектей отырып, «өмір салтымен» сәйкестендіреді [2].

Өмір сапасы мен өмір деңгейі тығыз байланысты, дегенмен, өмір сапасы ауқымды түсінік ретінде адамдар қажеттіліктерінің кең спектірін қамтиды.

Өмір деңгейі адамның тұтыну саласындағы өмір шарттарымен айқындалады және адамның жалпы әл-ауқатының әлеуметтік – экономикалық көрсеткіштерімен өлшенеді. Бұл көрсеткіштер табыс, тұтыну, тұрғын үй мәселесі, білім беру, денсаулық сақтау салалары және т.б. Олар статистикалық көрсеткіштер жүйесімен бірге субъективті бағалау пікірлері арқылы өлшенеді.

Өмір сапасы адамның өмір шарттарының ауқымды жүйесін және өмір деңгейін, сонымен қатар, қоршаған орта экологиясына, әлеуметтік әл-ауқатқа, саяси жағдайға, психологиялық жайлылыққа жататын құрылымдарды да қамтиды. Өмір сапасын өлшеу үшін жан-жақты, нақты статистикалық мәліметтердің өзі

жеткіліксіз, аталмыш көрсеткіштер адамдардың қажеттеліктері мен субъективті бағалауларының сәйкестілігін айқындау қажет. Негізінен, өмір сапасы – тұлға қажеттіліктері мен өз өмірін субъективті бағалауына тәуелді объективті – субъективті сипаттамасы. Өмір сапасының кейбір объективті құрамдас бөліктері адам санасында нақты бейнеленуі мүмкін, екіншілері салыстырмалы, ал үшіншілері тәжірибе деңгейіне, мәдени капиталға, құндылықтарға байланысты өзекті болмауы мүмкін. Субъективті бағалау маңыздылығы ерекше, олар аймақтар, әлеуметтік, демографиялық топтар бойынша жіктелінуі мүмкін және қоғамның көңіл-күй бейнесін жасауға мүмкіндік береді. Өмір сапасының субъективті бағалауын өлшеу қоғамда әлеуметтік қысымның пайда болуы мен қалыптасуы туралы мәліметтер береді.

Жоғарыда айтылғанның негізінде өмір сапасына мынадай анықтама беруге болады: «өмір сапасы» – объективті көрсеткіштер мен адамдардың мәдени ерекшеліктеріне, құндылықтық бағдарларына және қоғамдағы әлеуметтік стандарттарға тәуелді өзінің жағдайын қабылдаумен материалдық, әлеуметтік және мәдени қажеттіліктерінің қанағаттануын субъективті бағалау негізінде сипатталатын халықтың өмір шарттарының жүйелі сипаттамасы.

Көптеген әдебиеттерді талдау «өмір сапасы» түсінігінің біржақты қарастырылмайтынын айқындауға мүмкіндік берді. Негізінде көзқарастарды үш топтамаға бөлуге болады.

Бірінші топ зерттеушілердің нікірі бойынша, өмір сапасы – бұл индивидтің, әлеуметтік топтардың және қауымдастықтардың өздерінің қажеттіліктерін қанағаттандыру кезінде пайдаланатын материалдық және рухани құндылықтарды сипаттайтын экономикалық категория. Олардың көзқарастары бойынша, бұл категорияның мәні өмірлік әл-ауқат көлемін айқындайтын сандық көрсеткіштер жүйесімен сипатталады.

Екінші топтың авторлары өмір сапасын материалдық, рухани және әлеуметтік қажеттіліктердің қанағаттану деңгейі ретінде қарастырады. Бұл категорияны олар негізінен, халық өмірінің әлеуметтік көрсеткіштерімен сипаттайды, яғни «жаңа адамның қалыптасуына әсер ететін әлеуметтік, рухани және материалдық қажеттіліктердің үйлесімді дамуы».

Зерттеушілер негізінен қоғам мүшелерінің әлеуметтік күйін, адамдардың өндірістік қатынастарының әлеуметтік нәтижелерін қарастырады.

Үшінші топ өмір сапасын халық және оның жеке топтары үшін жасалынатын өмірлік құндылықтар жүйесін қолдану саласында қалыптасатын өндірістік қатынастарды сипаттайтын категория ретінде қарастырады.

Мәні бөйынша өмір сапасы – өзінің күнделікті қажеттіліктерін қанағаттандыру кезінде индивидпен (отбасымен, әлеуметтік топпен, қоғаммен) қолданылатын материалдық және рухани мүдделерді сипаттайтын әлеуметтік-экономикалық категория. Осы зерттеуде өмір деңгейі тікелей тұтыну саласымен бірге қарастырылады. Ол негізінен экономикалық құндылықтармен байланысты, яғни өндірістің қызмет етуімен қанағаттандырылатын барлық қажеттіліктер.

Өмір деңгейін тұтыну саласымен шектей отырып және оны адамның басқа іс-әрекет саласынан бөле отырып, біз адамдардың басқа іс-әрекет аспектілерін қарастырмаймыз деген сөз емес. Керісінше, әлеуметтік-экономикалық категория ретінде өмір деңгейінің өндіріс, алмасу, саяси өмір және т.б. үрдістер кезінде қалыптасатын қоғамдық қатынастардың жиынтығымен байланысты. Өмір деңгейін тұтыну саласымен шектеу оны өлшеу, салыстыру және болжау үшін практикалық міндеті бойынша қажетті конструктивті бағыт деп есептейміз.

Сонымен қатар, ғылыми әдебиеттерде «өмір сапасы» түсінігімен қатар, «әл-ауқат» термині кеңінен қолданылады, ол өмір сапасы секілді алуан түрлі зерттеушілермен түрліше түсіндіріледі. Бір топ авторлар оны халықтың өмір үшін қажетті әртүрлі физиологиялық, рухани және әлеуметтік қажеттіліктердің материалдық және рухани құндылықтармен қамтамасыз етілуі ретінде қарастырады.

Өзге ғалымдар әл-ауқатты халықтың әр-түрлі қажеттіліктерінің қанағаттану деңгейі ретінде немесе өмірлік құндылықтардың жиынтығы ретінде қарастырады. Біздің пікіріміз бойынша, «өмір деңгейі» және «әл-ауқат» категориялары бір-біріне сәйкес келмейді, егер әл-ауқат өмір деңгейімен салыстырғанда, өмірлік құндылықтар жүйесінің әлеуметтік-экономикалық фор-

масы, яғни ол өндіру мен иелену кезінде қалыптасатын қоғамдық қатынастарды айқындайды. Бұл категория индивидтің даму қажеттіліктерін сәйкестендіру элементтерін қамтиды.

Халық әл-ауқаты материалдық құндылықтар мен қызметтермен қатар, индивидтің физикалық, мәдени және интеллектуалдық даму индикаторларын сипаттайды: денсаулық, мәдениет және білім деңгейі.

Әдебиеттерде, әсіресе, философиялық әдебиеттерде, өмір деңгейін тәуелсіз категория емес, тек өмір салты категориясының құрамдас бөлігі ретінде қарастыратын көзқарас кеңінен таралған. Өмір салтында адамның әлеуметтік келбеті, оның қоғамдық жүзі, іс-әрекетінің әдістері, сонымен бірге, адамдардың мінез-құлқын айқындайтын өмірлік мақсаттары, нормалары мен ұстанымдары, еңбек ұжымындағы, отбасындағы, өндірістегі және тұрмыстағы қарым-қатынастарда көрініс табады. Өмір салты категориясы адамның тікелей немесе жанама түрде оның еңбек сипаты мен шарттарына, материалдық құндылықтар мен қызметтерге қажеттіліктердің құрылымына талаптарын айқындайтын қоғамдық қатынастар жүйесіндегі адамның мәртебесін сипаттауға бағытталған.

Әрине, өмір сапасы өмір салтына орасан әсер етеді. Белгілі бір әлеуметтік топтың бос уақытын өткізуі, өзінің мәдени және білім деңгейін жоғарылатуы, өзгелермен қарым-қатынасқа түсуі, демалуды ұйымдастыру және т. б. өмір салты мен өмір сапасы оның мүмкіншілігіне тәуелді.

Өмір салты құрылымында халықтың іс-әрекет түрлері екі үлкен топты құрайды:

1. жұмыс уақыты кезіндегі іс-әрекет;
2. бос уақыт кезіндегі іс-әрекет.

Іс-әрекеттің ішкі құрылымының формасы арқылы жұмыс уақытында еңбек саласына, әлеуметтік топқа, еңбекті ұйымдастыруға қарай жұмысбастылықтың сипаттамасы айқындалады. Жұмыс уақыты кезіндегі іс-әрекетті терең зерттеу өмір салтының маңызды сипаттамаларының бірі болып табылады. Сонымен қатар, жұмыс уақыты кезіндегі іс-әрекет формалары мен өндірістегі еңбек өнімділігі бос уақыттағы іс-әрекеттің бірқатар түрлеріне әсер етеді, оның құрылымы өмір салтында

отбасылық-тұрмыстық, мәдени, бос уақыт, қоғамдық және т.б. іс-әрекеттің орны мен мәнін айқындайды.

Өмір салтының көрсеткіштері мынадай негізгі іс-әрекет салалары негізінде жүйеленеді, еңбек, тұрмыстық сала, қоғамдық – саяси өмір, мәдениет. Сәйкесінше, өмір салтының құрамдас бөліктері айқындалады: өндірістік іс-әрекет саласындағы қатынастар, материалдық және рухани қажеттіліктерді қанағаттандыру нысандары, әлеуметтік-саяси қатынастар, рухани іс-әрекет.

Жоғарыда айтылған негізінде, біз академик А.К.Кошановтың анықтамасын қолдаймыз: «өмір салты қоғамдық, тонтық және жеке мүдделер мен қажеттіліктердің жүзеге асырылу үрдісі кезінде материалдық және рухани құндылықтарды тұтыну, болу саласында қоғам мүшелерінің іс-әрекетінің белгілі бір әдістері мен нысандарының жиынтығын айқындайтын саяси-экономикалық категория ретінде сипатталады».

Сонымен қатар, халықтың өмір сапасы өзгермелі және динамикалық, ал өмір салты керісінше, тұрақты болады және өзгерістердің баяулығымен сипатталады.

Өмір салтымен салыстырғанда, өмір сапасы қысқа тарихи уақытта және бір әлеуметтік жүйе шеңберінде өзгере алады. Мысалы, қысқа мерзімді экономикалық дағдарыстар кезінде халықтың өмір сапасы біршама төмендейді, ал өмір салты, яғни осы қоғамға тән адамның мінез-құлқы елеулі өзгерістерге ұшырамайды.

Өмір шарттары – өндірістің қоғамдық және жеке факторларын, өндіріс әдістерін, географиялық және демографиялық ортаны, әлеуметтік, идеологиялық, саяси шарттар мен қатынастарды және т. б. қамтитын біршама ауқымды категория.

Профессор Аитов Н.А. өмір шарттары ретінде өмір салтына енетін қоғам тарапынан индивидке алуан түрлі іс-әрекетін жүзеге асыруға берілетін мүмкіншіліктерді қарастырады. Осындай тар анықтамапың өзінде автордың пікірі бойынша, өмірдің маңызды факторларына өмір деңгейі (табыстар мен қоғамдық тұтыну, соның ішінде баспана мен қамтамасыз ету сапасы), тұлғаның жан-жақты дамуында барлық қажеттіліктерінің қанағаттану деңгейі (еңбек, бос уақыт, білім мен мәдени демалыс-

ты алу мүмкіншілігі), адамның ертеңгі күнге деген сенімділігінің деңгейі (уақтылы және мамандандырылған медициналық көмек, жұмыспен қамтамасыз етілу, қылмыс пен нашар әлеуметтік-психологиялық қысымнан туындаған күйзелістік жағдайлар) енеді.

Өмір сапасының тұтырудың тұлға дамуына әсері, адамдардың мінез-құлқы мен әлеуметтік көңіл-күйі, қанағаттану деңгейі мен қажеттіліктердің даму деңгейі т. б. бірқатар әлеуметтік және әлеуметтік-психологиялық аспектілері XIX ғ. аяғында және XX ғ. басында атақты экономистердің пәіі болған. Олар (Т. Веблен, В. Парето, Т. Гобсон және т. б.) осы мәселені негізінен экономистік және әлеуметтанулық және этикалық бағыттар бойынша зерттеді.

Т. Веблен салыстырмалы пайдалылық теориясын сынай отырып, тұтыну сипаттамасына мәртебе мен қоғамдағы жағдай, сәйкестендіру, бейнелі материалдық тұтыну мен демонстративті шығындалу әсер етеді деп атап өткен, яғни заттарды тек олардың бағалары мен мәртебесі үшін құрметке ие болу амалы ретінде иелену [3]. Осы көзқарасты басқа ғалымдар қолдады, солардың ішінде, Д. Гобсон пікірінше, тұтыну сипаттамасы көптеген жағдайларда рационалдылықпен емес, ал мәртебемен, дәстүрмен және тиімділіктің шынайы емес нормаларымен айқындалады [4].

Белгілі бір қоғамдағы халықтың өмір сапасы сонымен бірге, сыртқы қауіпсіздікпен, әлеуметтік инфраструктураның дамуымен, әлеуметтік топтар мен қауымдастықтардың арасындағы қатынастармен, ұлтаралық қатынастар мен өзге факторлармен айқындалады. Өмір сапасы әлеуметтік категория ретінде кең және ауқымды түсінік, өзінің мәні бойынша, өмір шарттарымен байланысты. Өмір шарттарын кең мағынада қарастырғанда, біздің көзқарасымыз бойынша, өмір шарттары көптеген шынайы шарттарды қамтуына байланысты әлеуметтік-экономикалық категория бола алмайды.

Жоғарыда айтылғандарға сәйкес өмір сапасын, біздің көзқарасымыз бойынша, мынадай индикаторлар сипаттайды:

- Өндірістің даму деңгейімен сәйкес материалдық қоғамдық әл-ауқат (қажеттіліктердің қанағаттануы мен дамуын қамтамасыз ететін табыс, тұтыну);

- Әлеуметтік әділеттілік нормаларының сақталуы (қоғамның басым көпшілігінің құндылықтық көзқарастарымен сәйкестілігі);

- Жұмыссыздықтың табиғи шарттарында жұмысбастылық, кәсіпкерлікке және еңбек іс-әрекетіне еркіндік;

- Тұлғаның жан-жақты дамуына қажетті шарттармен қамтамасыз етілуі (білім беру, мәдениет және т. б.);

- Қоршаған ортаның жағдайы;

- Сыртқы саяси жағдай;

- Ішкі саяси жағдай (азаматтық және ұлтаралық ынтымақтастық, әлеуметтік бейбітшілік);

- Құқықтық қорғаныс және жеке өмір мен мүліктік қауіпсіздік;

- Халықтың, отбасының, некелік қатынастағы одақтардың, аналар мен балалардың денсаулығын қорғау;

- Өндірістің әлеуметтік факторлары (әлеуметтік серіктестік, әлеуметтік-психологиялық климат, еңбекті қорғау жағдайы және т. б.);

- Зейнеткерлікке шыққанда, жұмыссыздық болған жағдайда және уақытша жұмысқа қабілетсіз болған жағдайда әлеуметтік қорғанысқа сенімділік.

Әрине, халықтың өмір сапасының мазмұнын жоғарыда айтылған құрамдас бөліктермен шектей алмаймыз.

Әрине, қоғамдағы трансформациялық өзгерістер қазіргі зерттеушілердің «өмір сапасына» деген көзқарастарыне әсер етеді. Сәйкесінше, қазақстандық қоғамдағы өмір сапасы критерийлерінің өзгеруіне әкеледі. Осы критерийлер тек қоғамның «жоғарғы» және «төменгі» таптарының арасындағы әлеуметтік алшақтықты жоюмен шектелмейді, кең мағынада айтқанда, индивидтердің маргинализациялау деңгейін анықтауды да қамтиды. Әр түрлі топтарға жататын адамдар өмір сапасын жақсарту мүмкіншіліктерін түрліше меңгереді, сәйкесінше, қоғамның әлеуметтік трансформациялануында әр түрлі деңгейде белсенділікті көрсетеді. Қазіргі шарттарда еліміздегі мұхтаж адамдарға әлеуметтік көмекті ұйымдастыру үшін халықтың өмір сапасы мен әл-ауқаты туралы нақты және толық ақпараттарға негізделген әлеуметтік бейімдеу мен оңалту бағдарламалары арқылы жүзеге асырылады.

Әдебиеттер

1. Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы «Қазақстан жолы-2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» 17 қаңтар 2014.
2. *Тоффлер Э.* Шок будущего / Пер. с англ. / Э. Тоффлер. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2002. – 557 с.
3. *Веблен Т.* Теория праздного класса / Пер. с англ., вступ. ст. С.Г. Сорокиной; Общ. ред. В.В. Мотылевой. – М.: Прогресс, 1984. – 367 с.
4. *Гобсон Дж.* Проблемы бедности / Пер. с англ. – М.: URSS: [ЛИБРОКОМ, 2011]. – 211 с.

Түйін

Мақалада «өмір сапасы» терминінің әлеуметтануда қалыптасуына әсер еткен негізгі шарттар, осы категорияны зерттеудің алуан түрлі әлеуметтанулық тұжырымдамалары қарастырылған. Сонымен қатар, өмір деңгейі, өмір салты, өмір шарттары, әл-ауқат секілді категориялармен өзара ұқсастықтары мен айырмашылықтары талданған.

Резюме

В статье понятие «качество жизни» рассматривается в социологическом аспекте и анализируется современное благосостояние казахстанского общества. А также анализируются различные концепции и направления социологического изучения качества жизни. Определяются критерии разграничения таких понятий, как: качество жизни, уровень жизни, благосостояние, стиль жизни, условия жизни и т. д.

Summary

In the article the concept of «quality of life» consider in the sociological aspect and the current welfare Kazakh society is analyzed. Different concepts and approaches to the sociological study of quality of are considered as well. Criteria of differentiation of concepts such as quality of life, standard of living, welfare, lifestyle and living conditions are defined.